



Сучасна українська мова та культура.

Частина 2. Стилїстика сучасної української мови
Робоча програма навчальної дисциплїни (Силабус)

Реквізити навчальної дисциплїни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</i>
Статус дисциплїни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисциплїни	<i>2 кредитів (60 годин): 12 годин – аудиторна робота, 48 години – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та культури Завадська Вікторія Валеріївна https://kumlk.kpi.ua/2015/03/24/%d0%b7%d0%b0%d0%b2%d0%b0%d0%b4%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0-%d0%b2%d1%96%d0%ba%d1%82%d0%be%d1%80%d1%96%d1%8f-%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d0%b5%d1%80%d1%96%d1%97%d0%b2%d0%bd%d0%b0/
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Вивчення стилістики сучасної української мови є важливим складником у системі формування комунікативної професійної компетенції здобувачів вищої освіти, зокрема – лінгвістів, майбутніх перекладачів. Зміст курсу охоплює стилістичні явища сучасної української мови на рівні лексики, словотвору, морфології, синтаксису та передбачає розрізнення й опанування студентами різних стилів мови.

Мета вивчення дисципліни – навчити студентів визначати стилетворчі форманти текстів, вирізняти стилі, підстили, стилістичну еклетику сучасної української мови; виділяти та пояснювати стилістичні ознаки мовних одиниць у текстах різних стилів; писати тексти у заданому стилі; наслідувати стиль певного автора, що є важливим вмінням для майбутніх перекладачів.

Предмет кредитного модуля - виражальні функції лексичних одиниць у процесі мовлення, залежно від мети, призначення, умов і сфери спілкування.

У результаті вивчення кредитного модуля «Сучасна українська мова та культура. Частина

2. Стилiстика сучасної української мови» студенти зможуть:

1. Вільно спілкуватися у різній формі з професійних питань, добираючи доречні стилістичні засоби для організації ефективної міжкультурної комунікації.
2. Створювати тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
3. Оцінювати стилістичні ефекти у тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються.
4. Аналізувати, розуміти та інтерпретувати різні типи творів із урахуванням екстралінгвістичних та інтертекстових зв'язків між класичною літературою та сучасним дискурсом (художнім та науковим).
5. Виконувати стилістичний аналіз тексту на різних його рівнях (лексичний, морфологічний, синтаксичний, фонологічний).
6. Вести ділову комунікацію, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами, диференціювати стилістичні помилки та виправляти їх).
7. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Кредитний модуль «Сучасна українська та культура. Частина 2. Стилiстика сучасної української мови» має міждисциплінарний характер. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця кредитний модуль «Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилiстика сучасної української мови» ґрунтується та взаємопов'язаний зі знаннями та вміннями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Вступ до романо- германського мовознавства», «Друга іноземна мова (практичний курс)», «Іноземна мова (основна, практичний курс)» та іншими гуманітарними науками. Це забезпечує набуття вищої філологічної освіти, передбачає глибоке і всебічне вивчення системи і структури національної мови, аналіз і відносний опис лінгвістичних одиниць усіх рівнів, формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього перекладача.

Знання, вміння та досвід, здобуті у процесі вивчення цього кредитного модуля, є актуальними у подальшому оволодінні такими навчальними дисциплінами, як «Переклад і редагування фахових текстів» та «Прикладні лінгвістичні дослідження».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Стилiстика: її поняття й категорії. Методологія сучасної стилістики.

Тема 2. Структура стилістики: фоностилістика, лексична, морфологічна стилістика, стилістичний синтаксис.

Тема 3. Характеристика функціональних стилів сучасної української мови.

Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови.

Тема 5. Мовностилістична своєрідність публіцистики: жанрові різновиди.

Тема 6. Конфесійний стиль мовлення, його місце і роль у стилістичній системі української мови та сучасному житті.

Тема 7. Структурно-функціональні особливості наукового стилю.

Тема 8. Комунікативно-функціональна специфіка офіційно-ділового мовлення.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Мацько Л. І. *Стилiстика української мови* : підруч. [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [ред. Л. І. Мацько]. Київ : Вища школа, 2005. 462 с. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=7116

2. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. *Сучасна українська літературна мова* : навчальний посібник. Літера: ЛТД, 2011. 560 с. URL: https://pidru4niki.com/68598/dokumentoznavstvo/suchasna_ukrayinska_literaturna_mova

Допоміжна

1. Дудик П. С. *Стилiстика української мови* : навч. посіб. / П. С. Дудик. ВЦ «Академія», 2005. 356 с. URL: https://litmisto.org.ua/?page_id=5394

2. Кочан І. М. *Лінгвістичний аналіз тексту* : навчальний посібник : Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 423 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kochan_Iryna/Linhvistychnyi_analiz_tekstu/

Літературу можна знайти у Науково-технічній бібліотеці ім. Г. І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського, на ресурсах Інтернет.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Календарний план

Тиждень	Зміст навчальної роботи	Практичні	СРС
1	Тема 1. Стилiстика: її поняття й категорії. <u>Практичне заняття 1.</u> Рівні стилістичного оформлення тексту. Форманти стилю. Стилiстичне значення (конотація). Стилiстема.	2	4
2	Тема 2. Структура стилістики: фоностилістика, лексична, морфологічна стилістика, стилістичний синтаксис. <u>Практичне заняття 2.</u> Фоностилістика. Поняття «ритму тексту». Синтагма. Фонологічний аналіз тексту. Експресивні можливості звуків.	2	4
3	Тема 3. Характеристика функціональних стилів сучасної української мови.		6
4	Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови.		8
5	Тема 5. Мовностилістична своєрідність публіцистики: жанрові різновиди. <u>Практичне заняття 3.</u> Публіцистичні тексти різних жанрів: спільні та відмінні риси.	2	4
6	<u>Практичне заняття 4.</u> Мова засобів масової інформації, сучасні тенденції розвитку. Медіалінгвістика і теорія пропаганди.	2	4

7	Тема 6. Конфесійний стиль мовлення, його місце і роль у стилістичній системі української мови та сучасному житті.		4
8	Тема 7. Структурно-функціональні особливості наукового стилю. <u>Практичне заняття 5.</u> Мовні та жанрові особливості наукового стилю. Культура наукового тексту.	2	4
9	Тема 8. Комунікативно-функціональна специфіка офіційно-ділового мовлення.		4
10	<u>Практичне заняття 6.</u> Підвищення рейтингу, залік	2	6
Разом		12	48

6. Самостійна робота студента

Кредитний модуль передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до практичних занять, підготовка до заліку. Час, відведений на кожен з цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання завдань є необхідними для поглиблення теоретичних знань, набуття та розвитку практичних навичок і компетентностей – досягнення програмних результатів навчання. Перед заняттям здобувач вищої освіти повинен ознайомитися з рекомендованою викладачем літературою. Методичні матеріали з курсу викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують з оголошень у стрічці Google Classroom, повідомлень в Telegram/Viber або Електронному кампусі КПІ. Під час змішаної/дистанційної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі Meet /ZOOM.

Виконані завдання здобувачі вищої освіти здають через Google Classroom. У випадку відсутності на занятті виконані завдання студенти завантажують до їх розбору (тобто до пари) у свої папки в Google Classroom. Термін виконання домашнього навчального завдання узгоджується з викладачем. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити деякі із пропонованих завдань (які передбачають індивідуальний характер виконання) за графіком, узгодженим із викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання завдань для підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу КПІ, згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі КПІ.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість заохочувальних балів – 10. Заохочувальні бали призначають за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, кафедральних заходах за тематикою освітнього компонента.

Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання ЩОДО контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано пояснивши, з яким критерієм не погоджуються, відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Детальніше:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів із серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Опитування за темою заняття	100%	20	5	100
	Всього				100

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за опитування за темою на 5 практичних заняттях (6 практичне – підвищення рейтингу).

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Опитування за темою:

Ваговий бал – 20, максимальна кількість балів становить $5 \times 20 = 100$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» - 18-20 балів - повна відповідь на питання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; суттєвий зміст на наукова відповідність;

«добре» - 15-17 балів - повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних мовленневих помилок.

«задовільно» - 12-14 балів - неповна (60%) відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленневих помилок;

«незадовільно» - 0 - невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

Результати повідомляються кожному студенту конфіденційно через систему Електронний кампус КПІ, електронною поштою, повідомленням у Telegram, Viber.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової контрольної роботи.

Питання залікової контрольної роботи оцінюються у 100 балів максимум. Залікова контрольна робота складається із 50 завдань тестового типу (кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали), що охоплюють матеріал усіх трьох розділів кредитного модуля та генеруються автоматично для кожного студента у системі Moodle.

- «відмінно», (не менше 90% потрібної інформації), 45 – 50 правильних відповідей;
- «добре», (не менше 75% потрібної інформації), 37 – 44 правильні відповіді;
- «задовільно», (не менше 60% потрібної інформації), 30 – 36 правильних відповідей;
- «незадовільно», менше 30 правильних відповідей.

Зразок завдань залікової контрольної роботи

ЗАЛІКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з кредитного модуля ЗО6/2

«Сучасна українська мова та культура. Частина 2. Стилїстика сучасної української мови» спеціальності: 035 «Філологія», освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Визначте стиль поданого тексту та вкажіть на його мовні особливості.

Громадяни України мають право на безкоштовну освіту в усіх державних навчальних закладах незалежно від статі, раси, національності та інших релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та інших освіти; відкритим характером навчальних закладів, створенням умов для вибору профілю навчання і виховання відповідно до здібностей, інтересів громадянина; різними формами навчання - очною, вечірньою, заочною, екстернатом, а також педагогічним патронажем.

2. Поясніть значення висловів «Ветхий Адам», «Адамові діти», «Адамове ребро» у сучасній українській мові та охарактеризуйте місце і роль біблеїзмів у різних стилях мовлення.

3. Перепишіть речення, добираючи з дужок потрібне слово, й обґрунтуйте свій вибір:

Наші думки (збіглися, співпали). До Конституційного суду обирають (виключно, винятково) юристів за фахом. Це митне право діє (виключно, винятково) в межах України. У конкурсі будуть брати участь (виключно, винятково) українські митці. Хай люди знають, хто йде (наперекір, всупереч) громаді. Він діє (наперекір, всупереч) рішенням громади. (Наперекір, всупереч) невтішним прогнозам весна виявилася доволі м'якою й вологою. (Ставлення, відношення) до нього, (почуття, чуття, відчуття) обов'язку, (змушувати, примушувати, заставляти) вчитися, (є, являється) учнем. Правління не хоче (залучати, витратити, відволікати) бюджетні кошти не за призначенням.

4. Наведіть приклади вживання мовознавчих термінів-паронімів та поясніть відмінності у лексичному значенні: *діалектний-діалектологічний-діалектичний, стильовий-стилістичний, омофони-омоформи, морфемний-морфологічний, мовний-мовленнєвий.*

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцент, канд. філол. наук Завадська В. В.

Ухвалено кафедрою української мови, літератури та культури (протокол № 9 від 24.05.2023)

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики (протокол № від 06.2023)